

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Majandus- ja kommunikatsiooniminister
määrus
terviktekst
01.01.2017
Hetkel kehtiv
RT I, 29.12.2016, 67

Siseveelaeva laevapere liikmete koolitus- ja kvalifikatsiooninõuded, diplomeerimise kord ning diplomite ja kutsetunnistuste vormid

Vastu võetud 12.02.2003 nr 35
[RTL 2003, 27, 404](#)
jõustumine 01.03.2003

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
11.06.2014	RT I, 17.06.2014, 2	20.06.2014
27.12.2016	RT I, 29.12.2016, 38	01.01.2017

Määrus kehtestatakse «[Meresõiduohutuse seaduse](#)» § 20 lõike 2 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

(1) Käesolev määrus reguleerib siseveelaeva laevapere liikmete koolitusele ja kvalifikatsioonile esitatavaid nõudeid, sätestab siseveelaeva laevapere liikmete diplomeerimise korra ning kehtestab diplomite ja kutsetunnistuste vormid.

(2) Käesolevat määrust rakendatakse meresõiduohutuse seadusega kehtestatud laevatatavatel sisevetel sõitvatele laevapere liikmetele.
[\[RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014\]](#)

§ 2. Eesti riigilippu kandval laeval töötamise õigus

Eesti riigilippu kandval laeval on õigus töötada Veeteede Ameti poolt väljastatud diplomit või kutsetunnistust omaval isikul ning käesoleva määruse § 5 kohaselt tunnustatud diplomit või kutsetunnistust omav isik.

2. peatükk SISEVEELAEVA LAEVAPERE LIIKMETE DIPLOMEERIMINE

§ 3. Siseveelaeva laevajuhi diplom ja madruse kutsetunnistus ning sisevete väikelaevajuhi tunnistus

(1) Siseveelaeva laevapere liikme kvalifikatsiooni tõendavad siseveelaeva laevajuhi diplom ja siseveelaeva madruse kutsetunnistus ning sisevete väikelaevajuhi tunnistus. Väikelaevajuhi tunnistus ei anna õigust töötada laevajuhina reisilaeval ja vedurlaeval sõltumata pikkusest ning muudel laevadel kogupikkusega 12 meetrit ja enam.

(2) Siseveelaeval võib mehaanikuna, motoristina ja madrusena töötada merelaeva mehaaniku, motoristi, vanemmotoristi, madruse, vahimadruse või vanemmadruse kutsetunnistust või diplomit omav isik.
[\[RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014\]](#)

(3) Siseveelaeva laevajuhi diplomi või siseveelaeva madruse kutsetunnistuse saamiseks on vaja lõpetada siseveelaeva laevajuhi (edaspidi *laevajuht*) või siseveelaeva madruse (edaspidi *madrus*) õppekursus, mis loetakse lõpetatuks pärast kutseksamit sooritamist 4. peatükis esitatud nõutavate erialaste teadmiste loetelu alusel.

[RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014]

(3¹) Laevajuhi abina töötamiseks peab isikul olema laevajuhi diplom.”;

[RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014]

(4) Laevajuhi diplomit võib taotleda meresõidudiplomit või -kutsetunnistust omav laevajuht, või vähemalt 4-aastase sõidupraktikaga madrus ja 2-aastase sõidupraktikaga merelaeva mehaanik õppekursust lõpetamata, kusjuures vahimadruse, vanemadruse või merelaeva mehaaniku kutsetunnistust omaval isikul peab olema käesolevas lõikes sätestatud sõidupraktikast vähemalt üks aasta sõidupraktikat siseveelaeval. Laevajuhi diplomi saamiseks tuleb sooritada kutseksam 4. peatükis esitatud nõutavate erialaste teadmiste loetelu alusel.

[RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014]

(5) Laevajuhi diplomi ja madruse kutsetunnistuse näidised on toodud käesoleva määruse lisas 1.

§ 4. Diplomi ja kutsetunnistuse väljastamine

(1) Veeteede Amet väljastab diplomi ja kutsetunnistuse Eesti kodanikule või Eestis elamisõigust või elamisloa omavale välismaalasele või kodakondsuseta isikule, kellel on käesoleva määruse kohane sõidupraktika ning kes on sooritanud kutseksamit käesoleva määruse 4. peatükis esitatud nõutavate erialaste teadmiste loetelu alusel.

[RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule, kes on sooritanud laevajuhi või madruse kutseksamit enne käesoleva määruse jõustumist ja kellel on nõuetekohane sõidupraktika, väljastatakse käesoleva määrusega ette nähtud diplom või kutsetunnistus.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule, kellel on endise NSV Liidu jõelaeva kapten-mehaaniku või kapten-mehaaniku abi diplom, väljastatakse käesoleva määrusega ette nähtud diplom.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud diplom annab õiguse töötada laevajuhina, täites mehaaniku kohustusi laevadel peamasinate efektiivse võimsusega kuni 750 kW. Endise NSV Liidu IV grupi kapten-mehaaniku diplomi omanikul on õigus täita mehaaniku kohustusi laevadel peamasinate efektiivse koguvõimsusega 750 kW ja enam, mille kohta tehakse märke kinnituslehele.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule, kellel on endise NSV Liidu jõelaeva roolimehe-motoristi tunnistus, väljastatakse käesoleva määrusega ette nähtud madruse kutsetunnistus.

§ 5. Diplomite ja kutsetunnistuste vastastikune tunnustamine

Tööks Eesti laevadel võib tunnustada Euroopa Liidu liikmesriikide ja Vene Föderatsiooni poolt väljastatud diplomeid ja kutsetunnistusi vastastikuse kokkuleppe alusel.

[RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014]

3. peatükk SISEVEELAeva LAEVAPERE LIIKMETE KOOLITUS- JA KVALIFIKATSIOONINÕUDED

§ 6. Siseveelaeva laevapere liikmete koolituse õppekava

Siseveelaeva laevapere liikmete koolituse õppekavad koostab koolituse korraldaja lähtudes täienduskoolituse standardi õppekavale esitatud nõuetest, käesoleva määruse 4. peatükis esitatud erialaste teadmiste loetelust ning kooskõlastades need Veeteede Ametiga.

[RT I, 29.12.2016, 38- jõust. 01.01.2017]

§ 7. Sõidupraktika

(1) Laevajuhi sõidupraktika hulka arvatakse töö madrusena, madrus-praktikandina, laevajuhina või laevajuhi abina sisevete liikurlaeval pikkusega 12 meetrit ja enam. Sõidupraktika üks aasta on üks navigatsiooniperiood, mille jooksul peab toimuma keskmiselt vähemalt viis reisi kuus.

[RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014]

(2) Õppeasutuse, juriidilise või füüsilise isiku poolt korraldatud kursuse lõpetanud isikule väljastatakse õppeasutuse või kursuse lõpetamise diplomi või tunnistuse alusel laevajuhi diplom, kui tal on vähemalt 8 kuud sõidupraktikat kahe navigatsiooniperioodi jooksul, millest vähemalt 4 kuud peab olema läbitud siseveelaeval.

[RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014]

(3) Madruse kutsetunnistuse väljastamiseks on vaja vähemalt üks kuu sõidupraktikat käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud laeval praktikandina enne või pärast madruse kutseeksami sooritamist.

(4) Laeval peamasinate efektiivse koguvõimsusega 750 kW ja enam võib laevajuht täita mehaaniku kohustusi, kui tal on nimetatud laeval vähemalt kaks aastat sõidupraktikat laevajuhina või laevajuhi abina.

(5) Sõidupraktika kohta peetakse arvestust teenistuslehe alusel, mis esitatakse Veeteede Ametile. Siseveelaeva laevapere liikme teenistuslehe näidis on toodud käesoleva määruse lisas 2.

[RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014]

(6) Sõidupraktika arvestamise erijuhul, kui sõidupraktika laevapere liikmena ei vasta täielikult käesoleva määruse nõuetele, kuid üldjuhul on küllaldane sõidupraktika arvestamiseks, otsustab sõidupraktika vastavuse diplomi või kutsetunnistuse väljastamiseks Veeteede Amet.

§ 8. Kinnitusleht

(1) Liikurlaeval kogumahutavusega 20 ja enam ning igal reisilaeval ja vedurlaeval töötava laevajuhi või mehaaniku diplomi juurde kuulub kinnitusleht, mille näidis on toodud käesoleva määruse lisas 3. Kinnituslehe väljaandmisega tõendab Veeteede Amet laevajuhi või mehaaniku tööesobivust kinnituslehele märgitud ametikohal. Kinnitusleht väljastatakse tähtajaga kuni viis aastat.

(2) Kinnituslehe saamiseks on vaja läbida täiendusõppekursus Veeteede Ameti poolt kinnitatud õppeprogrammi alusel või tõendada oma pidevat tööd laevajuhina viimase kahe aasta jooksul kooskõlas käesoleva määruse § 7 lõikega 5. Kui kutseeksami sooritamisest on möödunud alla viie aasta, ei nõuta täiendusõppekursuse läbimist.

(3) Reisilaeval töötamiseks väljastatakse diplomi kinnitusleht laevajuhile, kes on vähemalt 21 aastat vana. Teistel laevadel ja reisilaeval laevajuhi abina töötamiseks väljastatakse diplomi kinnitusleht laevajuhile, kes on vähemalt 18 aastat vana.

(4) Reisilaeva laevajuhi diplomi kinnituslehe saamiseks peab taotlejal olema vähemalt üks aasta sõidupraktikat laevajuhina liikurlaeval kogupikkusega 12 meetrit ja enam või laevajuhi abina reisilaeval. Kiirreisilaeva laevajuhi diplomi kinnituslehe saamiseks peab taotlejal olema vähemalt üks aasta sõidupraktikat käesolevas lõikes nimetatud laevadel ja lisaks vähemalt üks aasta sõidupraktikat laevajuhi abina kiirreisilaeval.

[RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014]

(5) Endise NSV Liidu I grupi jõelaeva kapten-mehaaniku abi diplomi vahetamise korral laevajuhi diplomi vastu väljastatakse talle diplomi kinnitusleht laevajuhi abi ametikohale. Isik võib taotleda laevajuhi diplomi kinnituslehte pärast vähemalt ühekuulist sõidupraktikat.

(6) Diplomi kinnituslehe taotleja tõendab oma tervislikku sobivust «Meresõiduohutuse seaduse» (RT I 2002, 1, 1; 61, 375; 63, 387) § 26 kohaselt. 65-aastaseks saamisel peab laevajuht järgmise kolme kuu jooksul tõendama oma tervislikku sobivust ja järgnevalt tegema seda igal aastal.

(7) Diplomi kinnituslehe väljastamisel käesoleva määruse § 4 lõikes 3 nimetatud diplomi või kutsetunnistuse vahetamise korral sõidupraktikat tõendada ei ole vaja.

§ 9. Kutsekomisjonid

(1) Siseveelaeva laevapere liikmeid koolitavas õppeasutuses moodustatakse laevajuhtidelt kutseksamite vastuvõtmiseks ja kutse omistamiseks kutsekomisjonid. Komisjoni koosseisu kuuluvad esimees ja vähemalt kolm liiget.

[RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014]

(2) Siseveelaeva laevapere liikmeid koolitavas õppeasutuses moodustatakse madrustelt kutseksamite vastuvõtmiseks ja kutse omistamiseks ning laevajuhtidelt täiendusõppekursuste lõpetamisel eksamite vastuvõtmiseks kutsekomisjonid. Komisjoni koosseisu kuuluvad esimees ja vähemalt kaks liiget.

[RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014]

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud komisjonide koosseisu kinnitab kooskõlastatult Veeteede Ametiga õppeasutuse juht.

(4) Veeteede Amet väljastab laevajuhi diplomi, selle juurde kuuluva kinnituslehe või madruse kutsetunnistuse järgmiste dokumentide alusel:

1) käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud komisjonideksamiprotokollid ja tunnistused kursuste lõpetamise ning kutse omistamise kohta või

2) komisjonideksamiprotokollid ja tunnistused kursuste lõpetamise kohta.

[RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014]

(5) [Kehtetu – RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014]

§ 10. Lisanõuded ja nende rakendamine

(1) Kui laevas on radar, peab laevajuht läbima käesoleva määruse §-s 12 nimetatud radarvaatleja kursuse ja sooritama vastava eksami.

(2) Reisilaeva juht peab läbima käesoleva määruse §-s 13 nimetatud «Täiendavad nõuded reisilaeva juhile» kursuse, mis käsitleb tegevust reisilaeval laevaõnnetuse korral ja sooritama vastava eksami.

(3) Kui laeval, mille peamasinate efektiivne koguvõimsus on 750 kW või enam, puudub käesoleva määruse § 4 lõike 4 teises lauses või § 7 lõikes 4 nimetatud laevajuht, kellel on õigus täita mehaaniku kohustusi, peab laeval olema vähemalt 750 kW ja suurema peamasinate efektiivse koguvõimsusega mootorlaeva vahimehaaniku meresõidudiplomit või väiksema kui 750 kW peamasinate efektiivse koguvõimsusega mootorlaeva vanemmehaaniku meresõidutunnistust omav isik, kellel on diplomi või kutsetunnistuse juurde kuuluv kinnitusleht.

[RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014]

4. peatükk

LAEVAJUHI DIPLOMI JA MADRUSE KUTSETUNNISTUSE SAAMISEKS NÕUTAVAD ERIALASED TEADMISED

§ 11. Laevajuhi diplomi saamiseks nõutavad erialased teadmised

(1) Laevajuhil peavad olema järgmised navigatsioonialased teadmised:

- 1) «Laevatatavatel sisevetel liiklemise korra» täpne tundmine, kaasa arvatud navigatsioonimärgistuse tundmine, veeteede märgistamine ja ujuvnavigatsioonimärgistusega tähistamine;
- 2) Euroopa siseveeteede koodeksi (ECIW) tundmine;
- 3) üldteadmised Eesti peamiste siseveeteede geograafilistest, hüdrooloogilistest, meteoroloogilistest ja morfoloogilistest omadustest;
- 4) üldteadmised Euroopa peamiste siseveeteede geograafilistest, hüdrooloogilistest, meteoroloogilistest ja morfoloogilistest omadustest;
- 5) kursi määramise oskus, navigatsiooniliste väljaannete ja kaartide, elektronkaartide, navigatsioonimärgistuse süsteemide tundmine;
- 6) kompassi teooria ja paranduste tundmine, teiste navigatsioonivahendite ning asukoha määramise kaldamärkide järgi tundmine.

(2) Laevajuhil peavad olema järgmised laevaga manööverdamise ja laeva juhtimise alased teadmised:

- 1) laeva juhtimine arvestades tuule, voolu, koormuse ja süvise mõju, küllaldase ujuvuse ja püstuvuse hindamine;
- 2) rooli ja sõukruvi ülesanne ning nende koosmõju;
- 3) ankrusse jäämine ja sildumine erinevates olukordades;
- 4) manöövrid lüüsid ja sadamates, manöövrid teiste laevadega kohtudes ja neist möödudes.

(3) Laevajuhil peavad olema järgmised laevaehituse ja püstuvuse alased teadmised:

- 1) laevaehituse põhimõtete tundmine, arvestades eriti laeva, laevapere ja teiste isikute ohutust;
  - 2) põhiteadmised siseveelaevadele esitatavatest nõuetest;
  - 3) teadmised siseveelaevade tehniliste nõuete ja varustuse kohta;
- [RT I, 17.06.2014, 2- jõust. 20.06.2014]
- 4) põhiteadmised laeva peamistest koostisosadest;
  - 5) teoreetilised teadmised ujuvuse ja püstuvuse nõuetest ja nende praktiline rakendamine.

(4) Laevajuhil peavad olema järgmised teadmised masinavärgist:

- 1) põhiteadmised jõuseadmete ehitusest ja tööst, et kindlustada nende nõuetele vastav töö;
- 2) peamasinate ja abimehhanismide eksploateerimine ning kontroll, tegutsemine rikke korral;
- 3) laeva süsteemid ja nende hooldus.

(5) Laevajuhil peavad olema järgmised lastimise ja lossimise alased teadmised:

- 1) süvisemärkide kasutamine;
- 2) lasti kaalu määramine kasutades mõõdukirja;
- 3) lastimine ja lossimine, lasti paigutamine (lastiplaan).

(6) Laevajuhil peavad olema eriolukorras tegutsemiseks järgmised teadmised:

- 1) õnnetuste vältimise põhimõtted;
- 2) meetmed, mis võetakse kasutusele laeva vigastuse, kokkupõrke ja madalikule sõitmise korral, kaasa arvatud lekke kõrvaldamine;
- 3) päästevarustuse ja -vahendite kasutamine;
- 4) esmaabi õnnetusjuhtumi korral;
- 5) tulekahjude vältimine ja tulekustutusvahendite kasutamine;
- 6) reostuse vältimine veeteedel.

(7) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2 ja 4 ning lõike 3 punktis 3 nimetatud teadmised on nõutud vaid juhul, kui taotletakse laevajuhi tunnistust sõiduks kõigil Euroopa sisevetel (välja arvatud Reini jõgi).

§ 12. Nõuded radarvaatleja tunnistuse saamiseks

- (1) Radarvaatleja tunnistuse saamiseks peavad tunnistuse taotlejal olema järgmised teadmised:
- 1) teadmised radari teooriast, põhiteadmised raadiolainetest ja radari töö põhimõtetest;
  - 2) radari kasutamise oskus, radari kuvast arusaamine, radari kaudu saadud informatsiooni analüüs ja teadmised radari kaudu saadud informatsiooni võimalikest puudustest;
  - 3) radari häälestamine;
  - 4) «Laevatatavatel sisevetel liiklemise korras» radari kasutamisele esitatavate nõuete tundmine;
  - 5) Euroopa siseveeteede koodeksis (ECIW) radari kasutamisele esitatavate nõuete tundmine.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 5 nimetatud teadmised on nõutud vaid juhul, kui taotletakse laevajuhi tunnistust sõiduks kõigil Euroopa sisevetel (välja arvatud Reini jõgi).

§ 13. Täiendavad nõuded reisilaeva juhile

Reisilaeva juhil peavad olema järgmised täiendavad teadmised:

- 1) põhiteadmised tehnilistest nõuetest vigastatud reisilaeva stabiilsuse, vaheruumideks jaotamise ja maksimaalse süvise tasapinna kohta;
- 2) esmaabi vigastuste korral;
- 3) tuleohutuse nõuded ja tuletõrjeseadmed;
- 4) tegutsemine inimeste päästmisel ja päästevahendid;
- 5) reisijate turvalisuse tagamine, üldiselt ja eriti laeva mahajätmise, vigastuse, kokkupõrke, madalikule sõidu, tulekahju, plahvatuste ning teiste olukordade puhul, kui võib tekkida paanika;
- 6) teadmised ohutuse juhenditest (tagavaraväljapääsud, trepid, avariiprooli kasutamine jne).

§ 14. Madruse tunnistuse saamiseks nõutavad erialased teadmised

(1) Madrusel peavad olema järgmised navigatsioonialased teadmised:

- 1) «Laevatatavatel sisevetel liiklemise korra» tundmine, kaasa arvatud navigatsioonimärgistuse tundmine, veeteede märgistamine ja ujuvnavigatsioonimärgistusega tähistamine;
- 2) üldteadmised Eesti peamiste laevatatavate siseveeteede geograafilistest iseärasustest;
- 3) kursi määramine, navigatsioonilised väljaanded ja navigatsioonimärgistuse süsteemid.

(2) Madrusel peavad olema järgmised laevaga manööverdamise ja laeva juhtimise alased teadmised:

- 1) laeva juhtimine arvestades tuule, voolu, koormuse ja süvise mõju;
- 2) rooli ja sõukruvi ülesanne ning nende koosmõju;
- 3) ankruisse jäämine ja sildumine;
- 4) manöövrid sadamates, manöövrid teiste laevadega kohtudes ja neist möödudes.

(3) Madrusel peavad olema järgmised laevaehituse ja püstuvuse alased teadmised:

- 1) laevaehituse põhimõtete tundmine;
- 2) põhiteadmised siseveelaevadele esitatavatest nõuetest;
- 3) põhiteadmised laeva peamistest koostisosadest;
- 4) algteadmised ujuvuse ja püstuvuse nõuetest.

(4) Madrusel peavad olema järgmised teadmised masinavärgist:

- 1) põhiteadmised jõuseadmete ehitusest ja tööst, et kindlustada nende nõuetele vastav töö;
- 2) peaminate ja abimehhanismide eksploateerimine ning kontroll, tegutsemine rikke korral;
- 3) laeva süsteemid.

(5) Madrusel peavad olema järgmised lastimise ja lossimise alased teadmised:

- 1) süvisemärkide kasutamine;
- 2) lasti kaalu määramine kasutades mõõdukirja;
- 3) lastimine ja lossimine, lasti paigutamine (lastiplaan).

(6) Madrusel peavad olema eriolukorras tegutsemiseks järgmised teadmised:

- 1) õnnetuste vältimise põhimõtted;
- 2) meetmed, mis võetakse kasutusele laeva vigastuse, kokkupõrke ja madalikule sõitmise korral, kaasa arvatud lekke kõrvaldamine;
- 3) päästevahustuse ja -vahendite kasutamine;
- 4) esmaabi õnnetusjuhtumi korral;
- 5) tulekahjude vältimine ja tulekustutusvahendite kasutamine;
- 6) reostuse vältimine veeteedel.

5. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 15. Määruse kehtetuks tunnistamine

[Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 16. Määruse jõustumine

Käesolev määrus jõustub üldises korras.

* Määruses on arvestatud Euroopa Nõukogu 23. juuli 1996. a direktiivi 96/50/EÜ (EÜT L 235, 17.09.1996, lk 31–38) nõudeid.

[Lisa 1](#) SISEVEELAEVA LAEVAJUHI DIPLOMI NÄIDIS

[Lisa 2](#) SISEVEELAEVA LAEVAPERE LIIKME TEENISTUSLEHE NÄIDIS

[Lisa 3](#) SISEVEELAEVA LAEVAJUHI (MEHAANIKU) DIPLOMI KINNITUSLEHE NÄIDIS